

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/120/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618204381
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6618204381.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovaným 1/ U. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/X, XXX XX E., 2/ H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/X, XXX XX E., o zaplatenie 11 938,61 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 4Csp/94/2018-99 z 29. novembra 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (II. výrok) m e n í tak, že žalovaní sú spoločne a nerozdielne p o v i n n í zaplatiť žalobcovi sumu 3 126,21 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu z a m i e t a.

II. Žalovaní sú spoločne a nerozdielne p o v i n n í zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu.

odôvodnenie:

1. Žalobe o zaplatenie dlžnej sumy z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 10.12.2015 medzi žalobcom a žalovanými (ďalej aj „zmluva o úvere“) vyhovel súd prvej inštancie len čiastočne tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku sumu 11 938,61 € (dlžná istina z úveru), kapitalizovaný úrok z úveru vo výške 318,77 € vyčíslený do predčasného zosplatnenia úveru ku dňu 30.08.2018, úrok z omeškania vo výške 4,98 € vyčíslený z dlžných splátok do 30.08.2018, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 12 256,77 € od 31.08.2018 do zaplatenia a poplatky za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 5,90 € (I. výrok). Žalobu v časti uplatneného nároku na zaplatenie úrokov z úveru vo výške 7,90 % ročne z dlžnej istiny 11 938,61 € od 31.08.2018 do zaplatenia zamietol (II. výrok) a III. výrokom rozhodol o nároku žalobcu voči žalovaným na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie zistil, že zmluvou o úvere požičal žalobca žalovaným 15 000,- € na dobu do 27.11.2024. Po celú dobu úverového vzťahu bola dohodnutá fixná ročná úroková sadzba vo výške 7,90 %. Podľa zmluvy mali žalovaní úver splatiť spoločne a nerozdielne v 108 pravidelných mesačných splátkach po 194,86 € počnúc dňom 28.12.2015 do 27.11.2024. Žalovaní si povinnosti vyplývajúce zo zmluvy riadne neplnili, preto žalobca po predchádzajúcej výzve a upozornení na možnosť zosplatnenia úveru podľa § 565 Občianskeho zákonníka vyhlásil úver listom z 30. augusta 2018 za predčasne splatný. Obsah zmluvy skúmal súd prvej inštancie podľa ustanovení § 52 a § 53 Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, § 2 a § 9 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 10.11.2015, ako aj podľa ustanovení Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. jeho § 497, § 502 a § 503 a vyhodnotil, že žalobca mal dôvod vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Pri predčasnom zosplatnení

úveru postupoval žalobca v súlade so zákonom a výšku dlžných súm preukázal, preto súd prvej inštancie žalobe o nárokoch, ktoré považoval za nesporné, výrokom I. rozhodnutia vyhovel.

1.2 Nárok na úrok vo výške 7,90 % ročne z dlžnej istiny 11 938,61 € od 31.08.2018 do zaplatenia žalobcovi podľa názoru súdu prvej inštancie nevznikol. Spolu so žiadosťou o priznanie úroku z úveru po jeho zosplatnení žiadal žalobca zaviazat' žalovaných aj na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania zo zosplatnenej istiny podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka od 31.08.2018 do zaplatenia. Takto uplatnený nárok na platenie zmluvných úrokov súd vyhodnotil ako rozporný s dobrými mravmi majúci za to, že žalobca si duplicitne uplatňuje odmenu v podobe zmluvného úroku do zaplatenia úveru, aj zákonné úroky z omeškania a ich súčasným priznaním by podľa názoru súdu prvej inštancie vznikla značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán tým, že priznaním úrokov vo výške 7,90 % ročne z dlžnej istiny až do reálneho zaplatenia dlžnej sumy by boli žalobcovi zachované všetky práva a nároky z úverovej zmluvy, ako keby ku konečnej splatnosti úveru nikdy nedošlo a naopak, žalovaným ako spotrebiteľom by žiadne práva zachované nezostali. Z ustanovenia § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka prvoinštančný súd vyvodil, že úroky z úveru patria veriteľovi len do jeho splatnosti, t. j. do 30. augusta 2018, keďže podľa tohto zákonného ustanovenia sú zmluvné úroky splatné spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. Doba splatnosti úrokov sa tak zhoduje s dobou splatnosti úveru, t. j. celková suma úrokov musí byť zaplatená najneskôr do dohodnutého termínu (resp. zosplatnenia) úveru. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 a niektoré rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky súd prvej inštancie vyslovil, že „zosplatnením úveru už nemožno istinu úveru zmluvne ďalej neúročiť“. Splatné úroky z úveru do 30. augusta 2018 sumou 318,77 € boli žalobcovi priznané.

1.3 K povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) uviedol súd prvej inštancie len to, že žalobca mal v konaní plný úspech, z tohto dôvodu mu podľa § 255 ods. 2 C. s. p. priznal náhradu trov konania vo výške 100 % a o výške týchto trov bude rozhodnuté v súlade s § 262 ods. 2 C. s. p. samostatným rozhodnutím.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie len v časti, ktorej bola žaloba zamietnutá (II. výrok) napadol odvolaním žalobca. Argumentoval, že podľa ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka veriteľ môže pri omeškani dlžníka s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace odstúpiť od zmluvy. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, ak situácia nastala pre neplnenie si povinnosti dlžníka. Aj po odstúpení od zmluvy trvá právo veriteľa a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru, tým nie je dotknutý nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania. V ďalšom texte odvolania žalobca cituje z rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, v ktorých bol vyslovený názor, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998, na ktoré poukazuje aj súd prvej inštancie, sa netýka uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. Predmetné rozhodnutie ani nie je rozhodnutím vo veci samej a inštruktáž najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho), aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať, nemožno považovať za záväzný právny názor najvyššieho súdu. Žalobca poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 21.08.2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 k vzťahu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a priamo aj k ich uplatniteľnosti veriteľom popri sebe po predčasnom zosplatnení dlhu. V tomto rozhodnutí bol vyslovený právny názor, že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Žalobca upozornil aj na pripravovanú zmenu Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., kedy sa navrhovalo doplniť ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka o vetu „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ s tým, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá. Zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia Občianskeho zákonníka takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje. Už samotný fakt, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje dôvodnosť žaloby aj v časti, ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol.

3. Žalovaní 1/ a 2/ sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

4. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní strán sporu podľa § 34 C. s. p. v rámci odvolacieho konania vyžiadal od žalobcu výpis z úverového účtu vo forme amortizačnej tabuľky v zmysle § 9 ods. 3 a 5 zákona č. 129/2010 Z. z., ktorú doručoval na oboznámenie aj žalovaným a obom stranám sporu uviedol, aké rozhodujúce skutočnosti mieni z tohto listinného dôkazu vyvodiť: celkovú výšku úroku, ktorú mal dlžník zaplatiť podľa úverovej zmluvy. V tomto prípade nebolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné za účelom doplnenia dokazovania pred odvolacím súdom napriek doslovnej dikcii ustanovenia § 385 ods. 1 C. s. p. nariadiť pojednávanie, pretože podľa § 204 C. s. p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené. Žalovaní sa k tomuto listinnému dôkazu nevyjadrili.

4.1 Odvolací súd po preskúmaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. len v rozsahu odvolania žalobcu podľa § 379 C.s.p., z dôvodov vymedzených v odvolaní žalobcu podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 C. s. p., ktoré vady nezistil, po zohľadnení skutkového zistenia vyvodeného z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom v zmysle § 383 C. s. p. dospel k názoru, že druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 C. s. p. zmeniť, pretože v tejto časti nie sú splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie rozsudku.

5. V zmluve o úvere zo dňa 10.12.2015 sa jej účastníci Prima banka Slovensko, a. s., Žilina ako veriteľ a žalovaní ako dlžníci dohodli, že im banka poskytne úver vo výške 15 000,- € bez určenia účelu úveru s dohodnutou úrokovou sadzbou fixnou do splatnosti úveru vo výške 7,90 % p. a. V zmluve bol dohodnutý aj konkrétny spôsob splácania úveru a to bezhotovostne vždy k 27. dňu kalendárneho mesiaca počnúc dňom 28. decembra 2015. Výška anuitnej splátky bola určená na 194,86 € a ich počet určený na 108. Žalovaní využili aj možnosť poistiť schopnosť splácať úver za dohodnuté poistné 4,77 € mesačne. K zosplatneniu úveru došlo zo strany žalobcu dňom 30. 08. 2018 v dôsledku nesplácania úveru riadne a včas žalovanými.

5.1 Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce.

6. V dôsledku odvolania žalobcu bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie zaujal správny právny názor k časti uplatňovaného nároku žalobcom zodpovedajúceho dohodnutým úrokom z úveru vo výške 7,90 % p. a. z dlžnej istiny od 31. 08. 2018 do zaplatenia, ktoré nepriznal žalobcovi s odôvodnením, že v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať zásadu „úroky do splatnosti úveru“, pretože po splatnosti úveru nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania a v prípade požadovania úroku z omeškania aj úroku z úveru by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa. Uviedol, že aj z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka vyplýva, že platenie úrokov z úveru je dôvodné len do doby splatnosti úveru. Uplatnený nárok žalobcu indikuje jeho zámer dosiahnuť vyššiu sankciu než akú predstavujú úroky z omeškania. Súd prvej inštancie poukázal na podporu svojho názoru na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98 zo dňa 01. 07. 2000.

6.1 Odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho) uverejnené v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 4 ročník 2000 pod publikačným číslom 43/2000 však neriešilo otázku, či má veriteľ po predčasnom zosplatnení úveru nárok na dohodnuté úroky z úveru po zosplatnení úveru, ale či patria veriteľovi úroky z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov. Medzi účastníkmi konania sp. zn. 4Obo/143/98 bol spor v tom, z čoho pozostáva žalovaná pohľadávka, či predstavuje úroky z omeškania s platením splatných úrokov alebo ide o úročenie úrokov z omeškania. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uložil súdu prvej inštancie skúmať štruktúru žalovanej pohľadávky a je pravdou, že v ďalšom texte je uvedená veta: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka)“, avšak bez bližšieho odôvodnenia s poukazom na zákonné ustanovenie, z ktorého tento záver vyplýva.

V rozpore s týmto textom je poznámka k uverejnenému rozhodnutiu v časopise Zo súdnej praxe, kde je uvedený: „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky“ a právna veta rozhodnutia, ktorá má vystihovať jeho podstatu znie: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ambíciou rozhodnutia 4Obo/143/98 nebolo riešiť, dokedy má veriteľ nárok na dohodnuté úroky z úveru, ale či z dlžných úrokov z úveru vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania.

7. Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie vychádzajúce z názoru, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/400/2014 z 29. 07. 2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/4/2017 zo 16. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/296/2016), ale aj opačné rozhodnutia obsahujúce názor, že povinnosť platiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských vzťahoch trvá aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia úveru (napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/41/2014, rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/432/2015, 17Co/63/2019, 17Co/19/2019, 17Co/96/2019, 43Co/37/2018, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/108/2014, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/138/2017), prax súdov pri rozhodovaní o nároku na zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatení nie je teda ustálená.

8. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatenia úveru iba do okamihu tohto zosplatenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplateniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. 392a navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

9. Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento záver nevyplýva. V ustanovení § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka je určené len odkedy je dlžník povinný platiť úroky. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a odsek 3 posledná veta tohto ustanovenia upravuje zmenu v obsahu záväzku platiť úrok v tom smere, že pri predčasnom vrátení poskytnutých peňažných prostriedkov zo strany dlžníka, je tento povinný zaplatiť úrok len za dobu od poskytnutia do vrátenia

peňažných prostriedkov, t.j. povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov (v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve). Taktiež ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (§ 13 ods. 3 a § 16 ods. 1) sa týkajú odstúpenia od zmluvy o úvere zo strany spotrebiteľa do 14 dní od jej uzavretia bez uvedenia dôvodu, resp. predčasnej splatnosti úveru. V tomto spore sa však nejedná o tento prípad. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vo všeobecnosti vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je do určitej miery aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli“.

10. Odvolaciemu súdu je známe aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovi v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. V predmetnom uznesení teda ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu z hľadiska, či výkladom zákona a právnym názorom krajského súdu nedošlo k zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, t.j. ústavný súd podrobil rozhodnutie krajského súdu testu ústavnosti, či tento názor nie je arbitrárny, svojvoľný či zjavne neodôvodnený. Nevyjadroval sa však k vecnej správnosti právneho názoru krajského súdu o tom, či úroky patria len do zosplatenia úveru, nakoľko pokiaľ právny názor všeobecného súdu nie je zjavne svojvoľný, neprekročí teda medze ústavnosti, nie je kompetenciou ústavného súdu posudzovať jeho vecnú správnosť. To je úlohou všeobecného súdnictva (odvolacieho a dovolacieho súdu).

11. Z amortizačnej tabuľky odvolací súd zistil, že ak by boli žalovaní zaplatili dohodnuté anuitné splátky vo výške 194,86 € v počte 108 v období od 2. decembra 2015 do 27. novembra 2024, boli by zaplatili na úrokoch z úveru dohodnutého sadzbou 7,90 % ročne celkom 6 044,53 €. Z prehľadu splácania

úveru do predčasného zosplatenia, bolo zistené, že zo splátok úveru poskytnutých žalovaným bolo na istinu započítaných 3 061,39 €, na úrok 2 599,55 € a na poistné 127,66 €. Rozdiel medzi sumou, na ktorú žalobcovi vznikol nárok z titulu úrokov z úveru pri riadnom plnení dohodnutých zmluvných podmienok splácania úveru a sumou, ktorú zo splátok úveru si žalobca na zmluvné úroky započítal je 3 444,98 €. K tejto sume dospel odvolací súd tak, že od dohodnutých úrokov z úveru 6 044,53 € odpočítal úroky zaplatené žalovanými dobrovoľne splátkami úveru vo výške 2 599,55 €. Pre potrebu zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutom II. výroku odpočítal odvolací súd aj sumu 318,77 €, ktorú už súd prvej inštancie žalobcovi priznal ako zmluvné úroky z dlžnej istiny za obdobie do zosplatenia úveru a žalobcovi priznal ďalších 3 126,21 € ako dlžné úroky z úveru v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok.

11.1 V zmysle § 493 O. z. v platnom znení obsah dojednaného záväzku (ak je v súlade so zákonom) možno meniť len právnou úpravou (ako je to v prípade § 503 od. 3 Obchodného zákonníka) alebo dohodou zmluvných strán. V zmluve o spotrebiteľskom úvere bola dojednaná celková čiastka úveru, ktorá pozostáva z poskytnutej istiny úveru, úroku a poplatkov. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Preto podľa odvolacieho súdu zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanie, t.j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Aj keď sú vyššie citované ustanovenia Obchodného zákonníka dispozitívneho charakteru (okrem základného ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka), ich prípadná zmena dohodou zmluvných strán, ktorá by viedla k zhoršeniu zmluvného postavenia spotrebiteľa oproti zákonu (napr. dojednanie, že veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru) v prípade, ak by mal spotrebiteľ ako dlžník zaplatiť úroky z úveru vo vyššej výške ako v rozsahu zahrnutom do celkovej čiastky spotrebiteľského úveru by bola v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná, a preto vyššie uvedená česká judikatúra ohľadne možnosti takéhoto dojednanie v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv o úvere nie je použiteľná. Podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na neplatnosť daného dojednanie sa spotrebiteľský úver v prípade využitia práva podľa § 53 ods. 9 O. z. v spojení s § 565 O. z. (na rozdiel od nespotebiteľských úverov, kde vyššie uvedené dojednanie prichádza do úvahy) stáva predčasne splatným ako celok, t.j. vrátane úrokov a prípadných poplatkov, veriteľ si nemôže vyberať, ktorú časť úveru zosplatní aj s poukazom na ust. § 503 ods. 1 posledná veta Obchodného zákonníka, podľa ktorého v čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú a od ktorého sa v prípade spotrebiteľských zmlúv nemožno odchyliť v neprospech spotrebiteľa. Dojednanie umožňujúce zaplatenie istiny predčasne (aj úrokov z úveru do jej zaplatenia) v prípade tzv. živých úverov je nadbytočné, pretože na takýto variant myslí ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré je výhodné pre spotrebiteľa, nakoľko tým, že zaplatí istinu skôr, ušetrí na úrokoch. Avšak v prípade omeškania spotrebiteľa s platením úveru, navyše ak dôjde v dôsledku toho k jeho zosplateniu, je pre neho nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Po zosplatení úveru neprichádza do úvahy možnosť spotrebiteľa splatiť istinu úveru predčasne v zmysle § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, pretože istina je už (aj keď predčasne) splatná a splatné sú aj úroky k nej prináležiace v zmysle § 503 ods. 1 posledná veta Obchodného zákonníka, preto nemá význam uvažovať o tom, akú sumu úroku by ušetril v prípade, ak by k zosplateniu úveru nedošlo a splátky by boli splatné v pôvodne dohodnutých termínoch. Tento názor odvolacieho súdu v spleti rôznych názorov na danú problematiku uvedených vo vyššie citovaných rozhodnutiach sa vzťahuje len na prípady vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, kedy možno porovnať výšku úroku úveru zahrnutú do celkovej čiastky úveru a odvodenú z amortizačnej tabuľky s výškou úroku, ktorú by mal spotrebiteľ zaplatiť do faktického vrátenia istiny úveru. V tomto posudzovanom prípade sa jedná o spotrebiteľský úver, kde je výška úroku odvodená od celkovej čiastky určená.

12. Z dôvodu, že rozhodnutie najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky k otázke, dokedy prináleží veriteľovi úrok z istiny po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru neexistuje, odvolací súd rešpektujúc zmluvne dohodnuté podmienky úveru medzi účastníkmi úverovej zmluvy o výške úveru a výške úroku zmenil podľa § 388 C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v časti o zaplatenie zmluvných úrokov z úveru po predčasnom zosplatení úveru len čiastočne do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaní na úrokoch zaplatili a vo zvyšku (pokiaľ sa domáhal žalobca zaplatenia úrokov z úveru až do zaplatenia istiny) žalobu zamietol. Odvolací súd prijal uvedené rozhodnutie majúce za to, že zabezpečí spravodlivú ochranu práv a záujmov oboch sporových strán v zmysle článku 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

13. Odvolací súd nedokáže vyčíslieť, v akej časti bola zamietnutá žaloba žalobcu o zaplatenie úrokov nad priznanú sumu zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu z dôvodu, že chýbajú vstupné údaje pre tento výpočet, najmä kedy žalovaní zaplatia dlžnú istinu a koľko by činili úroky z úveru podľa žaloby od 31. 08. 2018 zo sumy 11 938,61 € sadzbou 7,90 % ročne do zaplatenia. Rozhodnutie o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov celého konania podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku vydané podľa § 396 ods. 2 C. s. p. neodporuje rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2004 sp. zn. 1MCdo/1/2004 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 34/2005, v zmysle ktorého procesný úspech žalobcu v časti týkajúcej sa celej žalovanej pohľadávky a jeho neúspech iba v príslušenstve žalovanej pohľadávky (v úrokoch z omeškania) nemožno v odôvodnených prípadoch (pri rozhodovaní o náhrade trov konania) považovať za „neúspech v pomerne nepatrnej časti“ podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O. s. p., ale za „čiastočný úspech“ v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p. (v súčasnosti ustanovením § 255 C. s. p.), pretože žalobcovi bolo vyhovené nielen ohľadne nároku na zaplatenie istiny, ale aj väčšiny príslušenstva pohľadávky vo forme úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a žaloba bola zamietnutá len v časti úrokov v prevyšujúcich dohodnuté úroky v zmluve o úvere, ktoré nie sú vyčísliteľné konkrétnou sumou.

14.1 Ak žalobca uspel s nárokom na istinu a celé príslušenstvo pohľadávky vo forme úrokov a úrokov z omeškania okrem časti úrokov z istiny, ktorých výška ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu vyčísliteľná nie je, bolo podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnené považovať žalobcu za úspešnú stranu v spore v celom rozsahu a priznať mu plnú náhradu trov konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).